

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 3, Sayı: 11, Aralık 2017, s. 457-475

Doç. Dr. Gülin Terek ÜNAL

İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi, gterek@gmail.com

Ar. Gör. Volkan EROL

İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi, volkan.erol@hotmail.com

DEXTER VE BATES MOTEL DİZİLERİNDE TRAVMA VE ŞİDDETİN SUNUMUNUN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Özet

İnsan hayatının bir parçası olan şiddet ve travma, yapısı gereği korku ve gerilim sinemasının da odağında olmuştur. Metaforları yoğun bir şekilde kullanan korku ve gerilim sineması, bu sayede bir hikaye anlatırken, aynı zamanda bilinçaltını da yansıtan alt metinler oluşturmayı başarmaktadır. Senelerce devam eden diziler ise, merak unsuru sayesinde seyircileri kendilerine bağlamakta, karakterler ile özdeşleşme ise yine sinemaya oranla çok daha güçlü bir şekilde gerçekleşmektedir.

Bu kapsamda, çalışmada “Dexter” ve “Bates Motel” dizileri incelenmiştir. İki dizinin de bir seri katili, kötü karakter olarak değil, dizinin baş karakteri olarak sunuyor oluşu, hikayelerinin günümüzde geçmesi ve en çok izlenen diziler arasında olmaları, dizilerin seçiminde etkili olmuştur. Karakterleri, mekanları ve hikayeyi tanıtan sezonlar olmaları açısından yalnızca ilk sezonlar ele alınmıştır. Dizilerdeki şiddet ve ruhsal travma unsurları, giyim kuşam, yaşam alanı, sosyal ilişkiler kapsamında, görüntüsel göstergeler üzerinden, göstergebilimden yararlanılarak okunmuş, inceleme, psikanalitik çözümleme üzerinden yapılandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dexter, Bates Motel, travma, şiddet, psikanaliz

COMPARATIVE ANALYSIS OF PRESENTATION OF TRAUMA AND VIOLENCE IN THE TV SERIES “DEXTER” AND “BATES MOTEL”

Abstract

Violence and trauma, which leave traces on human life, are key elements of horror and thriller movies, because of genres' nature. Horror and thriller movies heavily use metaphors and thus they can create subtexts that reflect subconsciousness while telling a story. TV series that continue for years move beyond that; they emotionally attach audiences to themselves through the element of wonder, identification also occurs in a greater degree compare to cinema.

Within this framework, tv series “Dexter” and “Bates Motel” have been analyzed in the study. Representing a serial killer as a protagonist rather than an antagonist, occurring in modern days, and having high ratings are the common points that have been effective for choice of mentioned tv shows. Because they introduce characters, space and story, only the first seasons have been analyzed. Violence and trauma elements in tv shows have been examined by the means of semiotics within the context of apparel, environments, social relations and related iconic signs. Analysis has been based on psychoanalysis.

Keywords: Dexter, Bates Motel, trauma, violence, psychoanalysis

Giriş

Çağımızın belki de en büyük sorunlarından biri şiddet. Her geçen gün etki alanını artırarak, daha da görünür hale geliyor. Bireyler, diğer bireylere, hayvanlara ve kendi bedenlerine şiddet uyguluyorlar ve alan uzmanlarının ifadelerine göre şiddetin miktarı ivmeli olarak artıyor. Kimileri kitle iletişim araçlarının yaşamımızda daha çok yer kaplamasıyla şiddetin görünür olduğunu, ciddi bir artış olmadığını savunurken, tam tersini savunanların sayısı da her geçen gün artmakta.

Kitle iletişim araçlarının şiddeti daha görünür kıldığı yadsınamaz bir gerçek; hatta bu alanda yapılan çalışmalar, ki bunların başında Gerbner'in “Ekme Kuramı” sayılabilir, disiplinler arası çalışmalar yapan sosyal bilimler akademisyenlerine üzerinde araştırma yapılacak zengin bir kaynak sağlamakta.

Biz bu çalışmamızda, psikolojik ve fiziksel şiddetin yoğun bir biçimde kullanıldığı hatta kimi zaman normalleştirildiği, seyircinin “öteki” olanla empati kurmaya itildiği iki diziyi ele aldık. Araştırma örneğimizdeki ilk dizi, Hitchcock'un “Sapık” filminin öncesinde “Norman Bates” karakterinin gençlik buhranlarının anlatıldığı “Ba-

tes Motel.” Sapık filminin Norman’ı nasıl bir çocukluk/ergenlik yaşadı, onun Sapık’a dönüşmesine sebebiyet veren olaylar zinciri nasıl gelişti, sorularına yanıt verme çabası içinde olan ve seyircinin “öteki” ile empati kurmasını sağlayan, ileride işleyeceği suçlara mazeret yaratan ve şiddeti normalleştiren hatta haklı kılan, suçu anne- çocuk arasındaki ilişkiye de yükleyerek azaltan olay örgüsüyle incelemeye değer bulunmuştur.

Araştırma örneğimizdeki ikinci dizi ise; kimileri tarafından sosyopat, kimileri tarafından psikopat olarak tanımlanan, katilleri, öldüren; “öteki”yi, onların yöntemleri, kendi kuralları doğrultusunda cezalandıran Dexter. İzleyicinin bir katille özdeşim kurmasını kolaylaştıran en önemli unsurlardan biri ise; dizi boyunca seyirciye yol gösteren, cinayeti gerekçelendirerek meşru kılmaya hizmet eden Dexter’in kafa sesidir. Ölmeyi hak edenleri tespit etmek için gittiği yerlerin başında mahkeme salonu gelmektedir. Kanundan kaçanların, kendinden kaçamayacağını söyler ve mahkeme salonunda yakınları katledilmiş olan anne, baba, eşlerin gözü yaşlı görüntüleri seyirciye, Dexter’i hor görmek, ötekileştirmek bir yana, desteklemelerine, alkış tutmalarına hizmet eder.

Dexter ve Bates Motel Dizilerinin Karşılaştırmalı Analizi

Her iki dizinin de belki en önemli bölümleri, karakterlerin tanıtıldığı, güçlü ve zayıf yönlerinin, duyu durumlarının seyirciye aktarıldığı, şahit olduklarının yaşamlarına etkisinin yansıtıldığı bölümler ilk bölümler olarak karşımıza çıkmaktadır.

İzleyicinin Dexter ile tanışması karanlık bir ortamda gerçekleşir. Rembrandt aydınlatmanın hâkim olduğu, Dexter’in karanlıkta, onu çevreleyen hayatın ise aydınlıkta bırakıldığı görülmektedir. Böylece seyirci, kafa sesini duyduğu karaktere merakla yaklaşmaktadır. Dexter, gündelik yaşamı çok sıradan bulduğunu ifade ederken yüzünün görülmemesi, seyirciye asıl derinliği olan ve gizemli, çok katmanlı olanın kendisi olduğunu anlatmaktadır.

Dexter’in yüzünü ilk kez aydınlık ve net olarak seyircinin görmesi ise, bir kurbanın üzerine eğilmiş ve sanki orada yatan seyirciymiş gibi ona tersten baktığı ve seyirciye “ben sizden değilim” imajının verildiği sekanstır.

Dexter’i ötekileştirmeye başlayan seyirciyi Bates Motel’de başka bir manzara beklemektedir: Benzer bir aydınlatma ile başlayan dizide, ilk karşılaşılan nesne duvarların tamamını kaplayan çerçevelenmiş fotoğraflar. Aile fotoğrafları ve Norman’ın fotoğrafları ile dondurulmuş anılar arasında gezinen kamera ile seyirci, bir ailenin yaşamına şahitlik ettiği hissine kapılmaktadır. Demirci’nin de ifade ettiği gibi,

“...çoğunlukla İngiliz gotik edebiyatının bir ürünü olarak geçmişin yüzlerini taşıyan tablolar, aynı zamanda genital öncesi süreçlerde yaşanan nesne ilişkilerini portreleştiren önemli göstergeler içerir. Saklanmış olan öncül yüzler zaman içinde dönüşüp,

geçmiş ortak paydasında ve tablolarda yeniden üretilerek güncelle olan ilişkilerini sürdürürler.” (Demirci,2006:84)

Norman, ince bedeni ve yüz hatları ile kırılğan bir genç imajı yaratmaktadır. Bükker’in de belirttiği gibi ‘o kadar utangaçtır ki ona yakınlık duymamak olanaksızdır.’(Bükker,2000:32) Norman’ın utangaç yapısının aksine, Dexter kendine güvenmekte ve narsisizme varan bir hayranlık duymaktadır.

“Heinz Kohut tipik narsistik kişiliği incelikli bir şekilde deneyimli, fakat yaygın bir boşluk ve bunalım duygusu olarak tanımlarken Otto Kernberg toplumsal düzeyde yüzeysel olarak yumuşak ve etkileyici, fakat daha samimi ilişkilerde ciddi rahatsızlıkları olan kişi diye tanımlamıştır. Bir yandan en büyük olma konusunda son derece hırslıdır, öte yandan da kendini aşağılık görüyor olabilir ve bu yüzden de özsaygısını sağlamak ya da korumak için çevresindeki insanların hayranlığına ve alkışına bağımlıdır... Narsisitlerin yüzeysel olarak topluma uygunlukları düşünüldüğünde, başkalarıyla empati kurup onları anlama kapasitesindeki bu eksiklik şaşkınlık yaratır. Kendileri hakkındaki kronik belirsizlik ve memnuniyetsizlik, istismara bilinçli ya da bilinçaltı yatkınlık ve başkalarına karşı acımasızlık gibi duygular da bu hastaların özellikleridir. ” (Kohut ve Kernberg’den aktaran Gabbard ve Gabbard,2002:362-363)

Dexter, empati kurma eksikliğine rağmen topluma ayak uydurmak, sadece uyum sağlamak ya da sohbet ortamında kullanmak amacıyla spor, magazin bilgisi biriktirmektedir. Her türlü ortama adaptasyonu ve çocuklar dâhil herkesle iletişim kurabilmesiyle bu tanıma oldukça uymaktadır. Ayrıca her ne kadar kendine hayran olsa da başkalarının alkışına ve onayına ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyacı özellikle son bölümde su yüzüne çıkar. Buz Kamyonlu Katil’i, yani ağabeyini öldürdükten sonra topluma büyük bir iyilik yaptığını düşünür ve bilseler, onu alkışlarla ve pankartlarla karşılayacağını söyleyerek kendini o şekilde hayal eder. “Parlak güneş ışığı altında yürümek böyle olsa gerek. Gölge benliğimin kucaklanışı. Beni görüyorlar. Ben onlardan biriyim, en karanlık rüyalarında.” diyerek, hem beğenilme arzusunu belli eder, hem de aslında herkesin, kendi yaptığı şeyleri yapmayı arzulayan bir gölge benliği olduğunu belirtir.

Bates Motel’de, anne, baba diye bağırarak evin içinde gezinirken bir yandan da seyirci, Norman’ın yaşadığı evi, mobilyaları, orta sınıf bir ailenin yaşantısını görmektedir. Norman’ın ilk travması ile karşılaşması ise seyirci ile eş zamanlı gerçekleşmektedir. Babası, hobi odası olarak düzenlediği mekânın yerinde sırt üstü yatar, yerde kanlar, adamın üzerine düşmüş raflar vardır. Adamın ölmüş olduğu ilk bakışta anlaşıl-

maktadır. Norman'ın yüzünde panik ifadesi, annesinin yüzünde ise bıkkınlık ve bezginlik ifadesi görülmektedir.

Dexter'a merakla yaklaşan seyirci, Norman'a acıyarak yaklaşmakta ve anneyi ötekileştirmektedir. Babanın ölümünü beyaz bornozla karşılayan annenin kurtulduğu, özgürleştiği duygusu pekişmektedir. Anne, üzerindeki pisliklerden kurtulmuştur. Zizek'in de belirttiği gibi 'duş açıkça bir arınma metaforudur.' (Zizek, 2007: 240)

Arkasından gelen sahnede, pırıl pırıl bir güneşin altında, denizin yanından neşe içinde arabayla geçen kadın, kocasını kaybetmiş ve yasta olan bir kadın değil, uzun zaman sonra özgürlüğüne kavuşmuş birey olarak tasvir edilmektedir.

Dizi boyunca seyircinin ana karakterlerinin yaşamlarını geçirdikleri mekanları tanımaları sağlanmaktadır. Minimalistik ve fonksiyonel olarak döşenmiş Dexter'in evinin yerini Viktoryen mimari ile göze çarpan, buzdolabından yatağına, abajurundan koltuğuna kadar her ayrıntısıyla zamanın dondurulduğu, eski eşyalarıyla bilinmezliğin ortasındaki tek ev olan Norman'ın evi; Dexter için kişisel önem taşıyan tek yerini; bir kasa görevi gören klimasının yerini Norman'ın evinde ilerleyen bölümlerde görüleceği üzere yatağının altı almaktadır.

Mekân, yani ev ve motel, Bates Motel'de özellikle önem taşımaktadır. Dış dünyadan kopuk olan, zamanın donduğu bu yere girildiğinde, renkler solar, adeta geçmişe yolculuk yapılır. Bakımsız, terk edilmiş, ürkütücü gözükten evdeki "yoğun Viktoryen dekor, cinsel bastırma atmosferini artırır." (Wood, 2004: 183)

Norma, bu mekânı dizinin başlarında çok benimser ve evi, oldukça tehlikeli görünen eski sahibine karşı da çekinmeden korur.

Demirci, bu konuda şunları söylemektedir:

'...mekânı çözümlmek, ancak o mekânın sakladığı nesnelere yaşanan anıların üzetindeki örtünün kaldırılmasıyla mümkün olacaktır. Tıpkı, lanetli evlerin lanetli odalarında terkedilmiş beyaz örtülü mobilyaların ve diğer eşyaların, nesne ilişkilerindeki örtük anıların görsel birer yansıması olmaları gibi.. Evin yeni sahibi ile eski sahibi arasındaki çatışma daha çok, ana rahminin tutucu bir simgesi olan 'ev' kavramına tek başına sahip olabilmekle ilgilidir." (Demirci,2006:85)"Freud'a göre annenin bedeni ilk "ev"dir, dolayısıyla tanındıktır; fakat zaman içinde bu tanındıklık (*heimlichkeit*) arkaikleşir, yabancı (*unheimlich*) olur. İkincisi, Freud canlı bir varlığın cansız ika-metgâhı olan cesedin tekinsizliğinden söz eder." (Freud'dan aktaran Mulvey, 2012:118)

“Orası Norman’ın evidir, onun annesinin evidir; fakat aynı zamanda hikâyenin asıl gizeminin saklı olduğu yerdir.” (Mulvey, 2012:118)

Evin ve motelin bulunduğu kasaba ise içine kapalı, kendi kuralları olan ve yasa-dışı işlerle ekonomisini sağlayan bir mekân olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dexter’in yaşadığı Miami ise şiddetin yaşam tarzı haline geldiği bir yerdir. (Bentham,2012:8)

“Miami’nin, tamamen modernitenin bir belirtisi olan kanunsuz, şehvet düşkününü, bencil yapısıyla bir bütün olarak Amerikan toplumunun mikrokosmosu olarak işlev gösterdiğine dair güçlü bir algı mevcut...Miami bir toplumun çöküşüne dair güncel korkuların altını çizer, şiddet içeren suçların artan seviyesi ve adli sistemin suç işleyenlerle etkili bir şekilde başa çıkmasındaki yetersizliği.” (Bentham,2012:8)

Yani hem Norman, hem de Dexter, suçun normalleştiği ortamlarda yaşamaktadırlar.

Karakterlerin fiziksel görünümüne bakıldığında ise öncelikle giyim tarzlarındaki farklılıklar dikkati çekmektedir. Her ikisi de temiz, ütülü kıyafetler giymektese de temel farkları, Norman’ın gömlekleri boğazındaki son düğmeye kadar kapalıyken, Dexter’inkilerin hem daha rahat hem de yakalarının daha açık olmasıdır. Dexter, daha modern giyinirken, Norman’ın ve annesi Norma’nın giyim tarzları; aynı evdeki mobilyalar gibi, eski zamanları akla getirmektedir.

En önemli yan karakterlerin her iki dizide de birer kadın olduğu görülmektedir. Ticari filmlerin ve dizilerin sinematik aracının erkek kahramana ayrıcalıklı davranıp kadın kahramanları geri plana iterek yıllarca ataerkil çıkarlara hizmet ettiği (Gabbard ve Gabbard,2002: 39) göz önüne alındığında, özellikle Bates Motel, anaerkil yapısıyla dikkatleri çekmektedir.

Dexter’in hayatında, ‘eğer bir şey hissetseydim mutlaka kızkardeşim için hissedirdim’ biçiminde tanımladığı Debra çok önemli bir yer kaplamakta ve bu yer birinci sezonun sonunda önemini pekiştirmektedirken, Norman’ın yaşamındaki en önemli kişi ise annesi Norma olarak seyirci karşısına çıkmaktadır. Soğukkanlı, güçlü kişilikli, her soruna çözüm üretebilme becerisi ile donatılmış Norma’nın tavır ve davranışları sonucunda Norman’ın travmaları ve eksiklikleri seyircigözünde daha belirgin kılınmaktadır. Norma, güçlü ve baskıcı ve tehlikeli kişiliğiyle “fallikanne” dir.

“Erkek çocuk, kadınların da kendisi gibi olduğuna inanarak hadım edilme anksiyetesini giderir. Genital düşlerin altında çocuğun hadım edilme anksiyetesinden doğan her şeye gücü yeten pregenital bir fallik anne vardır. Bu

anne, çocuğun kırıklığından yararlanabilecek delici ve her şeye gücü yeten bir annedir. (Burnswick, Chasseguet-Smirgel ve Eigen'den aktaran Gabbard ve Gabbard,2002:440)"

Norma'nın bu özelliği, evin eski sahibini defalarca bıçaklayarak öldürdüğü sahne-
de daha belirgin kılınır.

"Son birkaç yıldır, kadınların fallik oluşlarıyla ilgili belirsizlik Amerikan filmle-
rinde bir mecaz olmuştur. Seksi fakat saldırgan kadınlar, silah, bıçak ya da penise ben-
zer bir şey gizliyor veya gizlemiyor olabilirler" (Gabbard ve Gabbard, 2002: 442).

Bates ailesi, değinildiği üzere anaerkil bir yapı üzerinde varlığını sürdürmekte,
ataerkil yapıda babaya yüklenen tüm değerler, Bates Motel dizisinde Norma'ya yük-
lenmektedir. Üvey babası Harry'nin kanununu benimsemiş Dexter, ilerleyen bölüm-
lerde bir psikiyatriste gittiğinde psikiyatrist, Dexter'a kontrol sorunun olduğunu, her
şeyi kontrol etme ihtiyacı duyduğunu, bazı şeyleri kontrol edemeyeceğini anlaması
gerektiğini söylemekte, benzer bir özelliği, Norma'nın, oğlunu götürdüğü psikolog,
Norma'da gözlemlemekte ve bunu belirtmektedir. Norma Bates, her konuda oğlunu,
Norman Bates'i kontrol etmeye çalışmakta, sevgililerini dahi seçmektedir. Norman'ın
adının Norma'ya benzemesi, bu açıdan önem taşımaktadır. Şerif, Norma'ya bunun
alışılmadık olduğunu, isimlerin genellikle babanın adını çağrıştırdığını aöyler. Ancak
Bates Motel'de, Dolar'ın da belirttiği gibi, isimleri koyan annedir. "Gizli nesne, An-
ne'nin arzusu üzerinden dolayımlanır, (gizli nesne) Öteki'nin arzu nesnesidir. Anne,
ad koymanın aracısı olarak karşımıza çıkar." (Dolar, 2007:26)

Bates Motel'de annenin baskıcı kişiliği, böylece isimlerde de karşımıza önemli bir
gösterge olarak çıkmaktadır.

Dexter'in babasına dair anıları hep aydınlıktır. Babasının, yakalanmaması için
öğrettiği kodlardan şaşmamakta ve ona hep saygı duymakta, "babanın kanunu"ndan
dışarı çıkmamaktadır. Lacan'a göre, çocuk annesine karşı bir arzu beslemektedir ancak
baba devreye girerek anne ile cinsel ilişkiyi yasaklar ve kastrasyona neden olur. Buna
babanın kanunu denilmektedir.(Homer,2005:57-59) Harry'nin, Dexter'i dürtüleri doğ-
rultusunda cinayet işleme isteğinden alıkoyarak ona birtakım kurallar öğretmesi,
Dexter'in kastrasyonuna neden olmaktadır. Harry'nin kodunun bir diğer işlevi ise se-
yircinin Dexter ile özdeşleşmesine yardımcı olmaktadır.

"Eğer Dexter, Miami'nin görünüşte masum isanlarını öldürseydi, ya da
kurbanlarını rastgele seçseydi, şimdi görüldüğünün yarısı kadar hoş gö-
rünmezdi. Belki de okuyucular, psikopat katillerden arınmış, yeni bir Mi-
ami'yi, daha yüce bir iyiliği hedeflediklerinden, Dexter'in ahlaken sorgu-

lanmaya açık eylemlerini daha rahat kabul etmektedir. Okuyucular Dexter'in yakalanmasını istememektedir, çünkü bu Dexter'in suçluları öldürmesinden ve gerçek doğasını gizlemesinden aldıkları keyfi bitirir." (Karvonen, 2010:29)

Freud, iki tane babadan bahsetmektedir. Bu babalardan birincisi yukarıda değinilen, ensesti yasaklayan ve kanunu oğluna aktaran babadır. Bir diğer baba ise "ilk baba"dır. İlk baba, kanunun dışındadır. Bu baba vahşi ve şehvet düşkündür. Freud'a göre iki baba imgesi de süper egonun seviyeleri olarak işlev görürler. (Freud'dan aktaran Homer, 2005:59) Dizinin ilerleyen bölümlerinde Dexter'in biyolojik babası ortaya çıkar. Tam olarak hiçbir zaman göremesek de bu babanın, hapishanede yapılan dövmeleleriyle kanuna ve düzene karşı bir karakter olduğu izlenimine kapılırız. Böylece, polis olan üvey babası Harry ve biyolojik babası, Dexter'in süper egosunun iki farklı seviyesi olarak karşımıza çıkar.

Norman ise, annesini çok sevmekle, ona, kendisinin her şeyi, bütün ailesi olduğunu söylemekle beraber, üzerinde kurduğu baskıdan ötürü rahatsızlık duymakta ve kimi zaman Norma ile kavga etmektedir.

"Çocuklar olgunlaştıkça annelerini, ihtiyaçlarını karşıladığı oranda iyi ya da kötü olarak görürler. Sevgi dolu, iyi annenin baskıcı kötü bir anneye dönüşmesi çocuğun yoğun anksiyetesinin kaynağıdır. (Gabbard ve Gabbard, 2002:421) Klein bu dönüşümü kötü ben'in yansıması olarak görür." (Klein'dan aktaran Gabbard ve Gabbard, 2002:421)

İleriki bölümlerde babasını Norman'ın öldürdüğü ortaya çıkar. Böylece Norman babasını öldürerek annesinin kanunlarının boyunduruğu altına girer.

"Dolayısıyla, Norman psikotik dürtünün mahkûmu olduğu ölçüde, arzuya erişim ona yasaklandığı ölçüde, özdeşleşmeyi elinden geçirir: Onun yoksun olduğu şey, simgesel Düzen'in (Babanın adı ile örneklendirilen yapısal Yasa'nın) *jouissance*'in (kapalı dürtü devresinin) yerini almasına imkân sağlayan 'primordiyal metafor'un gerçekleştirilmesidir. Yasa'nın nihai işlevi arzuyu hapsedmektir; buradaki öznenin kendi arzusu değil, öznenin Ötekisinin (Annesinin) arzusudur. Bu yüzden Norman Bates Oedipus karşıtı bir tür *avant la lettre*'dir. (varlık öncesi) : arzusu maternal Öteki'nin içerisinde yabancılaşmış ve bu Öteki'nin zalim kaprislerinin insafına kalmıştır." (Zizek, 2007: 236)

Norman'ın ağabeyi Dylan, pek çok defa Norman'ı annesi hakkında uyarır. Onun deli olduğunu, Norman'ı mahvettiğini söyler. Norma, Dylan'ın telefonunda 'Orospu'

olarak kayıtlıdır ve Norman da ilk bilinçsiz cinayet girişimini bu durum üstüne ettikleri bir kavgadan sonra yapar. Ona bu kadar bağlanmasının sağlıklı olmadığını belirterek, göbek bağına artık kesmesi gerektiğinden bahseder ama Norman annesinin onu umursadığı, onsuz yapamayacağı cevabını verir. Ancak Norman da içten içe bunun doğru olduğunu bilmekte, kimi zaman Norma'nın onu korkuttuğunu söylemektedir.

Dexter ile Norman arasındaki en temel farklardan bir tanesi ise yarattıkları şiddetin farkındalığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Dexter, hasta olduğunun farkındayken (bir bölümde kendini sosyopat olarak nitelendirmekte, çoğu zaman kendinden canavar olarak bahsetmekte ve bundan neredeyse gurur duymaktadır) ve cinayetleri bilinçli olarak işlerken, Norman kendi durumu hakkında hiçbir şey bilmemektedir ve cinayetleri bilinci kapalıyken işlemektedir. Ancak Dexter da, kendisini bir katil haline getiren travmaya hangi olayın yol açtığını bilmemektedir. Dexter, cinayet işlerken bilinçli olsa da, sorumluluktan kurtulabilmek için, öldürmeyi arzulayan kişiliğini alter egosu olarak tanımlamakta, ondan "karanlık yolcu" olarak bahsetmekte, onun "Dexter denen şeyin en derin ve en karanlık çukurunda yaşayan bir şey" olduğunu söylemektedir.

"Bu tür bastırılma, gölgede kalan ruh durumunun ve 'istenmeyen, dilenmeyen' düşüncelere karşı bir tür savunma düzeneğidir. Gölge, kişiliğin olumsuz yönüdür ve Jung bunu şöyle tanımlar: 'Kişinin saklamak istediği hoş olmayan özelliklerin bütünü; insan doğasının değersiz, kötü, aşağılayıcı ve ilkel yapısı; kişinin içindeki 'öbür' kişi ve kişinin kendine özgü karanlık yanısıdır.'" (Jung'dan aktaran Huckley, ,2004:47)

Dexter'in ağabeyi Brian (ki Dexter'in yaşamına dahil olmak için onun tüm çevresindekilere kendini Rudy olarak tanıtmakta ve böylece Dexter'i izleme, onunla zaman geçirme fırsatı bulmaktadır), babanın kanunundan bağımsızdır ve aslında Dexter'in olmak istediği, özgür kişidir. Dilediği gibi öldürmektedir. Babanın kanunundan özgür kılınmış olan Brian, dilediğini öldürebildiği gibi ödipal kompleksini dışa vurmakta da özgürdür. Fahişeleri öldüren ve tırnaklarını annesinin tırnakları gibi boyayan Brian, bir anlamda kastrasyon kompleksini tatmin etmeye çalışmaktadır.

Aralarında geçen konuşmada Dexter, Brian'ın özgür olduğunu, Brian ise Dexter'a hem bir katil hem de kahraman olamayacağını, işlerin böyle yürümediğini söyler. Dexter, ne kadar istese de babasının kodlarından kopamaz ve Brian'ı "daha fazla dinleyemiyorum çünkü haklısın" diyerek öldürür. Brian, Dexter'in, kodlardan kurtulmuş gölge benliğidir, kötü ikizidir ve Dexter ona dönüşmeyi reddeder. İyi bir insanın merhametsiz kendi çiftine, ikizine, öteki benine ya da doppelganger'ına dönüşebileceği fikri, bir korku unsuru olarak karşımıza çıkar. Onun için kahramanlar tanıdıklarından, arkadaşlarından hangisine güveneceklerini, hangilerini yok edeceklerini

bulabilmek için son derece uyanık olmak zorundadırlar. (Gabbard ve Gabbard, 2002:421)

Brian'ın, Dexter'in öteki beni olduğu, ilk bölümün sonunda, buzdolabına bırakılmış olan oyuncak bebeğin elindeki aynaya bakan Dexter'in yansımasını gösteren çekim ile de öncelenmektedir. Dexter bu çekimde, kendi imgesiyle ilk kez karşılaşan ve ayna evresini yaşayan bir çocuk gibidir.

“Lacan'a göre çocuk aynadaki kendi imgesinin aslında olduğundan daha koordine ve odaklanmış olduğu *yanılgısına* düşerek yansımasındaki bu bedeninden kendinden ayrı bir ideal-ego olduğunu düşünür... Lacan, ayrıca, çocuğun yansıyan bu benlikle hem sevdiği (çocuğun idealindeki imgeye sahip olduğu için) hem de nefret ettiği (çocuğun bedeninin dışında olduğu için) zıt bir ilişki geliştirdiğini savunur.” (Lacan'dan aktaran Gabbard ve Gabbard,2002: 306-307)

Dexter da, Brian'ı idealleştirmekte ve onun cinayetlerini hayranlıkla takip etmekte, Brian'dan usta diye bahsetmektedir. Onu hem sevmekte, hem de kuralları gereği öldürmek istemektedir.

Dexter, 'kanın anlamını arayacağım bir yaşam seçmemin sebebi, annemin gözümün önünde öldürülmüş olması' derken bir çok çekimde kanın estetize edilmiş olarak seyirciye sunulduğunu görülmekte hatta Dexter'ın iş yerinde duvarlarındaki kan görselleri, sanat değeri taşıyan tablolar biçiminde sunulmakta, Dexter'ın bir cinayet mahallinde 'kendimi Jackson Pollock tablolarının fotoğrafçısı' gibi hissediyorum biçimindeki ifadesi, kanın onun için ne ifade ettiğinin en belirgin göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Seri katil tarafından tasarlanan ve özenle hazırlanan, cesedin olmadığı, sadece kan gölüne dönmüş otel odasına girdiğinde ise ilk kez midesi bulanır, başı döner, dengesini kaybedip düşer. Aslında hiç yüzleşmek istemediği travmaya ait her görüntü ona kendisini güçsüz hissettirir hatta son bölümlere yaklaşıldığında 'Ben kanlar içerisindeki çocuğun çekip gitmesini istiyorum, geri gelmesini değil' derken hatırlamak istememesinin nedenini son derece açık bir şekilde ortaya koyar.

Dexter, kanlı odayı tekrar, tek başına ziyaret ettiğinde travmasının nedeni de hem Dexter'a hem seyirciye açıklanır. Dexter, uzun koridorda yavaşça yürür, koridorun sonu kanlı odaya açılmaktadır. Bütün bu sahne bir doğumu andırmaktadır. Ardından, annesinin gözlerinin önünde testereyle öldürüldüğü anı hatırlar. Annesi 'gözlerini kapa, annen seni seviyor' der.

“Freud'a göre, her çocuk ebeveynlerini cinsel birleşme anında görür ya da o an hakkında fanteziler kurar, başlangıç problemiyle ilgili fantezi-

ler...Freud, çocukların bu eylemi zihinlerinde dehşet verici bir eylem olarak canlandırdıklarını belirtmektedir.”(Freud’dan aktaran Creed, 1986:44)

“İlk sahne” olarak adlandırılan bu durum çocukta bir travmaya neden olmaktadır. Testerenin fallik bir nesne olduğu göz önüne alınırsa, Dexter’in tanık olduğu bu vahşi eylemin, travmaya yol açan ilk sahnenin bir karşılığı olduğu söylenebilir. Olayı hatırlayan Dexter travmasıyla yüzleşmiş ve yeniden doğmuştur.

Bates Motel’in naif karakteri Norman Bates ise baştan beri kandan korkmakta, kan Norman’ın midasını bulandırmaktadır. Tıpkı, Dexter’in travması su yüzüne çıkmaya başladığında kan yüzünden bayılan Dexter’a olduğu gibi, kan Norman’a da bilinçaltında babasını öldürdüğü ilk cinayetini hatırlatmaktadır.

Dexter, etrafındaki insanlara bir tiyatro sanatçısı gibi rol yaparken, diğer canlılara karşı rol yapma ihtiyacı hissetmiyor. İlk öldürdüğü canlı, annesini uyutmadığı için katlettiği köpektir. Kız arkadaşı Rita, benzer bir sorunla karşılaştığında ise aslında kolaylıkla bu sorunu çözebileceğini ama müdahale etmek istemediğini söyler. Öte yandan Norman için durum tam tersi şekilde işlemekte, onun için hayvanlar, insanlardan daha güvenilir ve hayvanları çok seviyor. Evin yakınlarında bulduğu kapana kısılmış köpeği anında sahipleniyor ve araba çarpması sonucu hayvanın ölmesini büyük bir üzüntü hatta bir buhran içerisinde karşılıyor. Köpeği hala yanında hissetmek, belki de kendisine sessiz bir suç ortağı yaratmak amacıyla doldurtuluyor. “Kendi suçunu, onların bilen gözlerinden okuyor.” (Hitchcock,1987:278) Bu işlem kendisini o kadar mutlu ediyor ki tahnitçilik, zamanla en büyük hobisi oluyor.

Dexter, cinayetlerini saygınlık ve merakla takip ettiği seri katilin yakalandığı haberi üzerine heyecanla onun yaşadığı yeri görmeye gider. Her yerde doldurulmuş hayvanları gördüğünde ise büyük bir hayal kırıklığına uğrar ve Debra’ya ‘aradığın adam ölü şeyleri alıp, canlı birer çizgi film kahramanına dönüştürmez, çünkü bu zavalıca’ der.

Dexter, oldukça otoriter bir kişiliğe sahipken ve kanunla, mahkemeye işi olmadığını söyleyerek kendi kurallarını koyarken, Norman, annesinin otoritesi altında ezilmektedir.

Dexter ve Norman arasındaki bir benzerlik ise öldürdükleri insanlardan hatıralar almalarıdır. Dexter her kurbanından bir kan örneği alarak lamlara koymakta, bunları da bir kutuda saklamaktadır. Son derece titiz ve takıntılı olan Dexter (13 senede tam 2103 davaya baktığını hatırlamakta, kendini çok titiz bir canavar olarak tanımlamaktadır) üzerlerine isim yazmasa da hangi kanı hangi kurbandan aldığını çok net hatırlamakta ve haz duymaktadır. Yakalanmaktan endişe ettiği bölümde tüm aletlerini, silah-

larını denize atarken tereddüt etmemekte ama kanları sakladığı kutusundan vazgeçememektedir. İlk olarak, Norma'nın öldürdüğü evin eski sahibinin kemerini alan Norman ise neden aldığını bilmemekte, içinde şiddet ve tecavüz olan bir anının hatırasını neden sakladığını soran annesine cevap verememektedir.

Dexter'i Norman'dan ayıran önemli bir fark ise, öldürdüğü insanları babasının kodu çerçevesinde diğer katillerden seçmesi ve onlara, öldürdükleri insanların fotoğraflarını kullanarak bir tören hazırlamasıdır. Norman'ın davranışları ise böyle bir düzeni takip etmemektedir. Bastırılmış şiddet ve cinsellik duygularının kendisini yönetmesi sonucu bilinci kapanarak cinayet işlemektedir. Norman, kışkırtılan duyguları çerçevesinde hareket ederken, Dexter güdüleriyse hareket ettiğini söylemektedir, Çavuş Doakes'in hoşnutsuz bir tavırla dile getirdiği gibi, cinayetle ilgili konularda içgüdüleri hiçbir zaman yanılmamaktadır. "İçgüdüler doğal, hayvani olanı vurgular ve kuşkusuz hayvanların da içgüdülerinden söz edilmektedir; yeme, korunma, üreme gibi. Dürtülürse insani olarak nitelendirilir ve kültürel etiketler taşır."(Bakır,2008:19)Dolayısıyla, Dexter, içgüdülerinden bahsederek kendini kontrol edilemez bir öldürme isteğine sahip olan bir hayvana indirgemektedir. Bir bölümde söylediği gibi, o bir katildir ve bu kontrol edebileceği bir şey değildir.

Fotoğraflar, özellikle Dexter'da önemli bir yer kaplamaktadır. Dexter, mesleği gereği öldürülmüş insanların fotoğraflarını çekmektedir. Kurbanlarına hazırladığı törende de fotoğraflar kullanmaktadır. Bates Motel'de, Emma'nın babası, Norman'a tahnit sanatını öğretirken ölü hayvanların fotoğraflarını göstermektedir. Sayın, fotoğrafın doğanın insan aracılığına bile gereksinmeyen aynası olduğunu söylemekte ve Kracauer'den alıntı yaparak ideal fotoğrafın kamera merceğiyle örtüşen imge olduğunu, kameranın ayna işlevi gördüğünü belirtmektedir. (Kracauer'den aktaran Sayın, 2003:90)

Walter Benjamin ise 'Tekniğin Olanaklarıyla Yeniden Üretilbildiği Çağda Sanat Yapıtı' adlı makalesinde kamera aracılığı ile oluşturulan görüntü hakkında şunları söylemektedir:

"Kameraya seslenen doğanın göze seslenenden farklı olduğu da böylece somutlaşmaktadır. Bu farklılık, özellikle insanın bilinciyle etkin olduğu bir uzamın yerini, bilinçsiz etkinliğe sahne olan bir uzamın almasında ortaya çıkmaktadır. İnsan, ana çizgileriyle de olsa, insanların yürüyüş biçimlerine ilişkin bilgi edinebilir; ama aynı insanların, yürüme eyleminin saniyenin kesri kadar bir bölümünde nasıl davrandıkları konusunda hiçbir şey bilmediği kesindir...işte kamera bu noktada iniş ve çıkışlarıyla, devinimi kesiş ve yalıtımlarıyla, akışı ağırlaştırıp hızlandırmasıyla, büyütüp küçültmesiyle, yani yardımcı araçlarıyla işe karışır. Güdusel-bilinçaltı alanını ancak

ruh çözümlenmeyle öğrenebilmemiz gibi, görsel-bilinçaltı konusunda da ancak kamera aracılığıyla bilgi edinebiliriz” (Benjamin,1995: 64-65)

Sayın’ın da belirttiği gibi ‘psikanalizle fotoğrafın ortak özelliği, görünmez bir perdeyle görünenden ayrılan sınırın ötesine geçmesidir.’ (Sayın, 2003:90)

Dexter, fotoğraflar aracılığıyla kurbanlarının kendileriyle yüzleşmelerini sağlamakta, fotoğrafları birer ayna olarak kullanarak, gerçek kişiliklerini ortaya çıkarmakta, görünenin ötesine geçmektedir. Böylece seyirci onların neden kurban olarak seçildiklerini de daha iyi anlayabilmektedir.

İki dizide de özdeşleşme önemli bir unsurdur. Dexter’da özdeşleşmeyi sağlayan unsurların başında kafa sesi gelmektedir. Dexter’in kafa sesi, seyirciyi karaktere bağlamakta, iç dünyasına sokmakta ve yaptıklarına ortak etmektedir. Dexter, katilleri öldüren bir katil olarak adeta kahraman statüsüne yükseltilmekte, hatta cinayet mahallinde onu gören bir çocuğun tarifleriyle çizdikleri robot resimde İsa olarak tasvir edilmekte, ilahi bir kurtarıcı olarak konumlandırılmaktadır. Böylece Harry’nin kodları sayesinde cinayet meşrulaşmakta ve bir seri katil kanunlar üstü bir kahramana dönüşmektedir.

Norman Bates ise annesinin baskısı altında ama onu yine de çok seven, sosyalleşme sorunları yaşayan, çalışkan, utangaç, on yedi yaşında bir genç olarak seyircinin hemen yakınlık duyacağı ve özdeşleşmekte zorluk çekmeyeceği bir karakterdir. ‘Öylesine üzgün ve çaresizdir ki ondan yana olmamayı düşünemeyiz bile.’ (Büker,2000:32) Annesi, kendisine tecavüz eden, evin eski sahibini öldürdükten sonra ‘suç kanıtlarını bile birlikte yok ederiz.’ (Büker, 2000:32) Zizek’e göre ise Norman,saf süper ego’dan oluşan bir yaratıktır, kendi içinde tamamen güçsüzdür ve karıncayı bile incitmez, ancak tam da bu yüzden çok daha tekinsizdir. (Zizek, 2007: 242)

Bates Motel’de Norman Bates ile seyircinin özdeşleşmesini doruk noktasına taşıyan sahne ise,Şerif Yardımcısı Zack’in, Asyalı kızları seks kölesi olarak kullandığı ortaya çıktıktan sonra bütün aileyi rehin aldığı sahnedir. Zack, Norma’ya hakaret edip vururken, ses boğuklaşır, görüntü bulanıklaşır ve seyirci Norman’ın gözlerinden gördüğünü, onun kulaklarından duyduğunu anlar. Bilinci kapanır ve Zack’e saldırırken, böylece seyirci de eyleme ortak olur. Wood ise bu konuda şunları söylemektedir:

“...Norman yoğun biçimde sempatik, duyarlı, incinebilir, annesine bağlılığın tuzağına düşmüş birisidir- bağlılık, kendini feda etme, toplumumuzun oldukça saygın bulmaya eğilimli olduğu davranışlardır. Oldukça dengesiz oluşu yalnızca koruyucu içgüdümüzü harekete geçirir: aynı zamanda çok çaresizdir. Bunun ötesinde...Norman tahammül edilmez bir durumda olan,

umutsuzca korunma ve yardıma ihtiyaç duyan, ama vakanın gerçek doğası nedeniyle bunu elde edemeyen cana yakın bir insandır.” (Wood, 2004: 182)

Dexter da Norman da cinsel açıdan problemlili karakterlerdir. Dexter, seksi anlamadığını ve ne zaman biriyle beraber olsa kendisinin gerçekte bomboş olduğunu görüp gittiklerini söylemekte, kız arkadaşı Rita’ya bu gibi durumlarda nasıl karşılık vereceğini bilemeyerek rahatsız olmaktadır.

Norman ise annesinin baskısı altında, cinselliğini de bastırmaktadır. Norman’ın bastırılmış cinselliğine dair en önemli sahneler ise halının altında bulduğu çizimlerle ilgili olan sahnelerdir. Bir günlük gibi tutulmuş, Asyalı seks kölelerinin çizimlerinin bulunduğu bu defter Norman’ın çok ilgisini çeker. “Günlükler de tıpkı tablolar gibi, düşselleşmiş sözcükleri içinde taşıyan ve çözüm sürecine dair bilgi üreten lanetli ev mekân ondaki yerlerini alırlar.” (Demirci,2006:84) Gece, el fenerinin ışığında bu çizimlere bakar, hipnotize olmuş gibi bir hali vardır. Çekimler Norman’ın gözünden yapılmıştır ve çizimler çok hızlı bir şekilde birbirini takip ederken fenerin ışığı da yanıp sönmektedir. Bu sahne, çizimlerin Norman’ın ve aynı zamanda Norman’la özdeşleşen seyircinin kafasında bir film gibi birleştiği, sapkın bir cinsel arzunun su yüzüne çıktığı bir sahnedir. Diğeri ise okulda geçmektedir. Norman’ın gözü önüne çizimler gelmektedir. Öğretmeni Blaire Watson yanına gelip sorunun ne olduğunu sorar, Norman cevap vermez. Öğretmenini çizimlerdeki kadınlar gibi hayal etmeye başlar ve kısa süre sonra da bayılır. Deftere çok düşkün olmasına rağmen önemsemiyormuş gibi yapan Norman, bu düşkünlüğünü inkâr ederek bir nevi kendi cinsel arzularını da inkâr eder.

Norman’ın bastırılmış cinselliği son bölümde kendini tam anlamıyla belli etmektedir. Bradley’nin sevgilisiyle kavga etmesinden dolayı yüzü kanlanmış bir şekilde eve dönen Norman’ı gören öğretmeni, yardım etmek üzere onu eve davet eder. Bir sonraki sahne, evde öğretmenin çerçeveye girmesiyle başlar. Kırmızı, dekolteli bir elbise giymiştir ve çekim, Watson’un yalnızca göğüslerinden boynuna kadar olan kısmını gösterecek şekilde yapılmıştır. Seyirci yine Norman’ın gözlerinden bakmaktadır. Watson, kapıyı aralık bırakarak aynanın karşısında soyunmaya başlar. Hem Norman, hem de seyirci, Watson’u dikizlemektedir. Norman annesinin hayalini görerek onunla bir tartışmaya girer:

“Ne biçim bir yetişkin kadın, genç bir erkeği evine davet edip, onun gözü önünde üstünü değiştir?”

“Öyle yapmıyor o!”

Elbette öyle”

“Hayır, bana yardım etmeye çalışıyor”

“Seni baştan çıkarmaya çalışıyor.”

“Hiç de bile”

“Niye kapısını kapatmadı o zaman?”

“Çünkü...”

“Çünkü kendisini izlediğini biliyor.”

“Bilmiyor.”

“Elbette biliyor, bedenini görmeni istiyor, onu arzulamanı istiyor.”

“Kes şunu”

“Norman, ne yapman gerektiğini biliyorsun.”

Bir sonraki sahnede Norman’ı motele doğru koşarken görürüz. Annesiyle konuşur. Watson’u gördükten sonra neler olduğunu hatırlamaktadır. Son sahnede Watson’un öldürülmüş olduğu seyirciye gösterilir.

Norman’ın annesiyle olan ilişkisi seyircide, ensest bir ilişki izlenimi uyandıracak bir şekilde işlenmiştir ancak net bir biçimde ensest denilebilecek boyutlara varmaz. İlk bölümde, annesi perdenin önünde soyunurken, Norman, motelin dışında annesini seyrederek; Norma pencerenin önünden çekilene kadar bakmaya devam eder yani röntgencilik eylemini sonlandıran şey Norman’ın bunun yanlış bir şey olduğunu düşünmesi ya da durumdan utanması değil, annesinin çerçeveden çıkmasıdır. İleriki bölümlerde, annesi Norman’ın yanında soyunurken, Norman’ın utanarak başını çevirmesi üzerine Norma, ‘ben senin annemim, ortada garip bir şey yok’ der. Yani Norman, kontrol edilmediği, fark edilmediği ortamda annesini dikizlemekten haz duymaktadır. Annesi, Norman’a kimi zaman oğlu gibi değil kocası ya da sevgilisi gibi muamele etmektedir. Hazırladığı akşam yemeği çiçek, mum ışığı ve şarapla romantik bir yemeği andırmaktadır. Norma, “kıskançlık ediyorsun” dediğinde Norman, “kıskançlık etmiyorum, sen benim annesin, sevgilim değilsin” diye cevap vermektedir. Norman’ın cinsel hayatı söz konusu olduğunda son derece baskıcı bir tavır takınmakta, yanında bu konu açıldığında rahatsız olmaktadır. Norma, Norman’ı kimsenin elinden alamayacağını söylediğinde, Norman’ın ağabeyi Dylan, Bradley’nin aldığını söyler ve Norma ağlamaya başlar. Emma’nın, Norman’dan hoşlanmasına karşı çıkmaz ve hatta aralarını yapmaya çalışır, ancak Bradley ile olan ilişkilerine karşıdır. Emma hastadır ve kolayca kontrol edilebilir bir karakterdir. Bradley ise tersine güçlüdür ve Norma, Bradley’i tehdit olarak görmektedir. En önemli sahnelerden biri, Emma’nın, Norma’ya, Bradley’i gösterdiği sahnedir. Bradley’i yoga dersinde gören Norma, Norman ve Bradley’i cinsel ilişki esnasında hayal eder. Bir kadının kocasını kıskandığı gibi o da Norman’ı kıska-

nır. Onun bir kadınla cinsel ilişkiye girme ihtimali kendisini dehşete düşürür. Bradley güçlü karakteri ile annesine benzer ve bu sebepten Norman'ın birlikte olmak istediği kadındır. Dexter ise tam tersine, kendi deyimiyle 'hasarlı' kadınları tercih etmektedir. Rita, cinsellikten uzak, otoriteye ihtiyaç duyan, güçsüz karakteriyle Dexter'in ilgisini çekmektedir. İyileşirse Rita ile beraber olamayacağını belirtmektedir.

İki dizide de kardeşler önemli yer tutmaktadır. Dexter'da ilk olarak karşımıza çıkan Dexter'in üvey kardeşi Debra'dır. Debra, tıpkı babası gibi polistir. Babasının izinden gitmiş, onun gibi olmak istemiştir ve 'babama daha yakın olabilmek için polis oldum' demektedir. Ona olan sevgisi ve inancı o kadar büyüktür ki, Dexter, Harry'nin, biyolojik babası konusunda yalan söylediğini düşündüğünde Debra çok kızar ve ağlar. Burada, Debra'nın babasıyla özdeşleşmesi söz konusudur. Freud'un, erkek çocuklar için belirttiği sürecin burada Debra için işlediğini söylemek yanlış olmayacaktır:

"Özdeşleşme, bir başka kişiye duygusal bağlanımın zaman bakımından ilk dışavurumu olarak psikanalizde öteden beri bilinmektedir. Ödipus kompleksinin gelişim sürecinde rol oynar; babasına karşı özel bir ilgi besleyen küçük oğlan ilerde babasına benzemek, tıpkı babası gibi olmak, her bakımdan onun yerine geçmek ister. Rahatlıkla diyebiliriz ki, babasını kendisine örnek alır, ideal edinir. Çocuktaki bu davranışın babaya, kısaca erkeğe karşı pasif ya da kadınsı bir tutumla ilgisi yoktur; hatta tersine, söz konusu davranış belirgin olarak erkeksi karakter taşır. Ödipus kompleksinin çıkmasına yardım eder ve ilgili kompleksle ilgili pekâlâ bir uzlaşma içinde bulunur." (Freud,2000:53)

Debra'nın erkeksi tavırlarını bu duruma bağlamak mümkündür. Dexter'in çocukluk anlarında Debra'nın kendisini kışkırdığı görülür. Babasının kendisiyle hiç vakit geçirmemesinden şikâyet eder. Bir taraftan babasıyla özdeşim kurarken öte yandan hayatındaki diğer erkeğin yani Dexter'in onayına, desteğine ihtiyaç duyduğunu belirtmektedir. Özel hayatı da bu yaklaşımı destekler. Sekse dayanan ama paylaşımına kapalı ilişkiler yaşar, uzun süreli birliktelik kuramaz. Bu durum Rudy (Seyircinin sezonun son bölümünde seri katil olduğunu öğrendiği Dexter'in öz ağabeyi) ile karşılaştığında değişir.

Ahlaki bölünmenin sert çizgilerle vurgulandığı 'kardeşler' teması, iyi kardeşin bütün ve kötü kardeşin ise parçayı karşıladığı bir düzence dâhilinde işlenir. Kötü olan organ (içsel kötü nesne), nasıl ki dışa yansıtılıp ayrıksı bir organ olarak kendilikten uzaklaştırılıyorsa aynı anneden olan içe atılmış kötü kardeş imgesi de benzer şekilde dışa yansıtılarak kendilik bilincinden uzak tutulur. Aynı anneden olmak bir bütün olarak var olmayı gerektirir. Bu anlamda kötü kardeş, iyi kardeşin içine, yani bilinci dışına

yapışmıştır. Onun oradan sökülüp atılması, sosyal ahlak bilincine sahip dış benliğin kendi iktidarını koruması adına koşuldur.” (Demirci,2006:177)

Üveylik ve özlük olguları da bu vesile ile her iki dizide de işlenmiştir ve her iki dizide de öz olma durumu öncelikle aynı anneden değil, aynı babadan olma üzerinden kodlanır. Dexter’ da durum biraz daha karışıktır çünkü öz kardeşi yerine üvey kardeşini tercih eder ve sezonun sonunda öz kardeşini öldürür. Böylece öz kardeşi ile yüzleşirken bir yandan da kendisi ile yüzleşen Dexter, kardeşini öldürerek kendi karanlık yanını da öldürdüğünü varsaymakta ve kendisiyle aynı travmayı yaşayan kardeşinin varlığını yok ederek, travmayı da derinlere gömmektedir. Bates Motel’de ise üvey kardeşe (Dylan) özellikle Norma’nın ve onun yönlendirmesi doğrultusunda Norman’ın bakışı olumsuzdur. Seyirci Dylan’ın kötü olmadığını farkındadır ama ona atfedilen kötülüğün yine erkekten yani babasından geldiği varsayılmaktadır.

Sonuç

Seçilen diziler konuları açısından değerlendirildiğinde ‘Bates Motel’de anti sosyal kişilik bozukluğunun ergenlik döneminde kendini dışa vurmasına şahitlik edilirken, ‘Dexter’ da çocukluk ve gençlik anılarına flashbacklerle gidildiği, karakterin yapısını şekillendiren travmaların doğrusal bir süreçte değil, anıları tetikleyen olaylarla karşılaşıldığında seyirciye sunulduğu gözlemlenmiştir.

Her iki dizi de, seyirciye şiddeti normalleştiren bir bakış açısı sunmaktadır. Katilleri öldüren ve neredeyse izleyici gözünde kahramanlaşan Dexter’ın, vicdan azabı ya da pişmanlık duymak yerine kendinden son derece memnun olması ve babası Harry’nin kanunu doğrultusunda hareket ettiğini defaatle ifade etmesi, onun yaptığını meşrulaştırmak için babanın onayına ihtiyaç duyduğunun en belirgin göstergesidir. Öz kardeşini öldürüp üvey kardeşini kurtarıırken bir yandan kendi kötü yanını reddeden, dürtülerini dizginleyebildiği konusunda kendisini ikna etmeye çalışan, öz ailesinin yarattığı travmayı üvey ailesi yardımıyla çözmeye çalışan ama diğer yandan da Harry’nin ondan sakladıklarıyla, bunu daha derine ittiğini fark etmeyen seyircinin rahatlıkla empati kurabileceği, ürettiği şiddet nedeniyle ötekileşmek şöyle dursun, alkışlanan Dexter’ın kafa sesi, kolaylıkla seyircinin kafa sesine dönüşmektedir.

Baskıcı, güçlü, baba figürüne yüklenen tüm değerleri rahatlıkla omzunda taşıyan, oğlunun tüm yaşamın kontrol altında tutmaya çalışan bir annenin varlığıyla ezilen Norman ise, kırılacak gibi görünen bedeni ve naif duygusal yapısıyla, ürettiği şiddetin sorumlusu değil de bir kurban olarak konumlandırılmaktadır. Şiddetin sorumluluğu bu sefer de anneye yüklenmektedir.

Anlatılarını görsel ve dilsel olarak da destekleyen diziler, seyirciyi olayın içine dâhil ederek seyirciyi şiddete ortak ederken, aynı zamanda başkarakterlerin travmalarını kademe kademe sunarak, hem özdeşleşmeyi arttırmakta hem de yarattıkları şiddeti haklı göstermekte, kimi zaman sinematografi yoluyla estetize etmektedir. Dexter'in ve Norman'ın travmalarını temelde babaya, anneye ve ödipal komplekse bağlayan Dexter ve Bates Motel, sonuç olarak şiddeti meşrulaştırmakta ve mazur göstermektedir.

KAYNAKLAR

- Bakır, Burak: **Sinema ve Psikanaliz**, Hayalet Kitap, İstanbul, 2008
- Benjamin, Walter: **Pasajlar**, çev. Ahmet Cemal, YapıKrediYayınları, 2. Baskı, İstanbul, 1995
- Bentham, Abby: "Dexter: Psychopathic Monster, or Rational Responseto Bewildering-Modernity", **Proceedings of the Salford Postgraduate Annual Research Conference (SPARC)**, ISBN: 978-1-291-49020-6, The University of Salford, İngiltere, 2012, s. 7-14
- Büker, Seçil: **Kim Korkar Hain Hitchcock'tan?**, Öteki Yayınevi, Ankara, 2000
- Creed, Barbara: "HorrorandtheMonstrousFeminine: AndImaginaryAbjection", **Screen**, 27 (1)1986, s. 44-71. <http://screen.oxfordjournals.org/content/27/1/44.extract> Erişim Tarihi: 02.25.2015
- Demirci, Tan Tolga: **Korku Sinemasının Psikanalizi**, Es Yayınları, İstanbul, 2006
- Dolar, Mladen: "Hitchcock'un Nesneleri" , **Lacan Hakkında Bilmeyi Hep İstedığınız Ama Hitchcock'a Sormaya Korktuğunuz Her Şey**, ed. Slavoj Zizek, çev. Burcu Erdoğan, Agora Kitaplığı, İstanbul, 2012, s.20-37
- Freud, Sigmund: **Kitle Psikolojisi**, çev. Kâmuran Şipal, Cem Yayınevi, 2. Basım, İstanbul 2000
- Gabbard, Glen O., Krin Gabbard: **Psikiyatri ve Sinema**, çev. Yusuf Eradam, Hasan Satılmışoğlu, Okuyan Us Yayınları, 2. Basım, İstanbul 2002
- Homer, Sean: **Jacques Lacan**, Routledge, New York, 2005
- Huckley, Luke: **Film Çözümlemesinde Jungcu Yaklaşım**, çev. Simten Gündeş, Es Yayınları, İstanbul, 2004
- Karvonen, Lotta: **Morality and Gender in Jeff Lindsay's Dexter Novels**, University of Helsinki, Department of Modern Languages, English Philology, Master Thesis, 2010

Mulvey, Laura: **Saniyede 24 Kare Ölüm**, çev. Selin Dingiloğlu, Doruk Yayınları, İstanbul, 2012

Sayın, Zeynep : **İmgenin Pornografisi**, Metis Yayınları, İstanbul, 2003

Truffaut, François: **Hitchcock**, çev. İlyas Hızlı, Afa Yayınları, İstanbul, 1987

Zizek, Slavoj: "Onun Cüretkar Bakışında Yatar Benim Çöküşüm", **Lacan Hakkında Bilmeyi Hep İsteddiğiniz Ama Hitchcock'a Sormaya Korktuğunuz Her Şey**, ed. SlavojZizek, çev. Burcu Erdoğan, Agora Kitaplığı, İstanbul, 2012, s.213-279

Wood, Robin: **Hitchcock Sineması**, çev. Ertan Yılmaz, Kabalcı Yayınevi